



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. VII. An incurrat hanc damnationem propositio docens, in gravissima necessitate posse nos sequi opinionem tenuiter probabilem? Et quomodo hæc opinio intelligenda sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

atque adeo formidasse, an re ipsa peccaret. Qui enim caret ultimo iudicio certo de rectitudine suae operationis, exponit se periculo probabili peccandi; ut late docui in 1. part. Crif. Theol. disp. 56. cap. 18.

46. Ad tertium constat ex proxime dictis. Concedo enim maiorem, quod non sufficit iudicium, quo quis probabiliter censeat, se non peccaturum, sed requiri, quod ultimum iudicium, quo quis iudicet, se non peccaturum, exercendo talem actionem, esse certum; & nego minorem, quod dum quis sequitur opinionem probabiliter probabilem, ultimum iudicium sit dumtaxat probabile. Nam iudicium probabile, quo quis iudicat probabiliter, eam opinionem esse probabilem, non est ultimum iudicium, quo quis iudicat de rectitudine operationis a se eliciendae. Patet. Nam istae sunt longe diversae propositiones: Prima. *Hec opinio A. est probabilis.* Secunda. *Si sequor hanc opinionem A., recte operor.* Quarum prima potest esse probabilis, & secunda debet esse certa, ut excludat periculum probabile peccandi. Quod si secunda afferat formidinem, non erit certa, atque adeo non manebit homo securus de rectitudine suae operationis. Vide quae dixi in loco proxime citato.

47. Ad quartum ex Filguera respondeo, tenuem probabilitatem non debere talem censerī respectivē, sed absolute; & ita quamvis opinio probabiliter probabilis videatur tenuiter probabilis comparative ad certo probabilem; absolute tamen non est tenuiter probabilis. Alioquin omnis opinio probabilis esset tenuiter probabilis: quia probabilis respectu certi est aliqui d. tenue. Discrimen autem, quod constituit Filguera inter opinionem probabiliter probabilem, & certo probabilem, perperam constituitur, eo quod confundit iudicium, quod fit

de probabilitate opinionis A., & iudicium ultimum, quod fit de rectitudine operationis hic & nunc eliciendae. Etenim postquam homo elicit iudicium probabile de probabilitate opinionis A., mox videns certum esse, quod licitum est sequi veram, & solidam probabilitatem, format iudicium ultimum certum de rectitudine operationis a se eliciendae.

CAPVT VII.

An incurrat hanc damnationem propositio docens, in gravissima necessitate posse nos sequi opinionem tenuiter probabilem? Et quomodo haec opinio intelligenda sit?

SUMMARIVM.

Hac propositio non subiacet damnationi. n. 49.

Difficultas de dubio practico in necessitate gravissima. num. 50.

Altera difficultas de casibus, in quibus necessitas gravissima permittit tenuem probabilitatem. n. 41.

Quomodo necessitas gravissima augeat probabilitatem? n. 52.

Quomodo id contingat in Baptismo? n. 53.

Quomodo gravis necessitas in multis casibus auferat irreverentiam? n. 54.

Quomodo in casu excommunicati necessitas augeat probabilitatem? n. 55.

Alius casus similis in materia Matrimonij. n. 56.

Regula ad cognoscendum, quanam sit gravis necessitas, in qua liceat uti opinione tenuiter probabili. n. 58.

IN

48. **I**N 1. part. Crif. Theol. disp. 9. cap. 8. num. 133. retuli opinionem docentem, in extrema, aut gravissima necessitate licitum esse vti opinione tenuiter probabili; & in 3. part. disp. 79. cap. 2. num. 20. vsus sum hac sententia ad probationem conclusionis ibi traditæ. Quam sententiam docent Navarrus cap. *Inter verba*. in 2. edit. coroll. 53. num. 135. Sotus de Secr. membr. 3. quæst. 2. conclus. 3. P. Thom. Sanchez lib. 2. de Matrim. disp. 36. num. 8. & lib. 1. Sum. cap. 9. num. 25.

*Navar.
Sotus.
Sanch.*

49. Quæritur ergo in præsentia, an hæc propositio [quod in gravissima necessitate eligere possimus opinionem tenuiter probabilem,] subeat hanc damnationem? In 3. part. Crif. Theol. loco proxime citato hanc dubitationem breviter discussi. Et, vt ibidem notavi, Emmanuel de Filguera, me citato, asseruit, hanc opinionem minime subiacere huic damnationi. Quod optime probat. Damnatur enim propositio asserens, *generatim* licere vti opinione tenuiter probabili; nostra autem assertio non affirmat, id licere generatim, sed solum in gravissima necessitate.

Filgu.

50. Restant tamen duæ difficultates discutiendæ. Prima est. Diximus enim, tenuem probabilitatem esse, cum dubitatur de ipsa probabilitate, quæ propterea non potest esse sufficiens ad deponendum dubium; atque adeo dubium est practicum, in quo tutior pars eligenda est: sed neque in necessitate gravissima possumus operari cum dubio practico: ergo neque in necessitate gravissima possumus vti opinione tenuiter probabili.

51. Secunda difficultas est. Authores, qui concedunt, posse in necessitate gravissima eligi opinionem tenuiter probabilem, dicunt id aliquando posse admitti. Non enim fieri potest in omnibus præceptis, maxime iuris naturalis, & Divini. Difficultas er-

go consistit in tradendo regulam, per quam cognoscatur, quando liceat in necessitate gravissima vti opinione tenuiter probabili.

52. Pro vtraque ergo difficultate dissolvenda sciendum est, plerumque ipsam necessitatem gravissimam afferre rationem specialem pro augenda probabilitate intrinseca opinionis; ita vt licet rationes opinionis alioqui sint tenues, ipsa gravissima necessitas auget vim probabilitatis earum. Cuius assertionis multa suppetunt ex mpla.

53. Primum. Baptizare infantem in materia dubia, puta in lixivio, aut in iusculo, extra casum necessitatis, est grave piaculum. Si vero infans sit in articulo mortis, neque sit materia certa, ipsa necessitas tanti ponderis est, vt illud reddat licitum.

54. Secundum desumi potest à multis actionibus, quæ afferunt irreverentiam rebus sacris, à quibus tamen, si gravis accedat necessitas, hæc aufert irreverentiam. Nam currere per Templum est irreverentia; si quis autem currat fugiens Taurum, vel Leonem ingressum in Templum, necessitas ipsa aufert irreverentiam. Magna est etiam irreverentia, quod homo non ieiunus accipiat Eucharistiam; si vero intrarent in Ecclesiam hæretici cum periculo conculcandæ Eucharistiæ, necessitas efficeret, ne vlla esset irreverentia, quod homo non ieiunus consumeret Eucharistiam, si alias non inveniretur ieiunus.

55. Tertium est, quod supra proposui disertatione 2. cap. 5. art. 8. nempe excommunicatum, qui satisfacit, & per contritionem ad statum gratiæ pervenit, nec per ipsum stat, quominus absolvatur, posse in casu gravis necessitatis accipere Sacramentum Pœnitentiæ, quin contraveniatur damnationi primæ propositionis, de non sequenda opinione probabili circa valorem, relicta tutiori. In quo casu gra-

vis

necessitatis reddit licitum per suam vim intrinsecam rationis, quod aliàs esset illicitum. Nam, vt ibidem ostendi, necessitas vnus partis, & impossibilitas partis oppositæ sunt relativæ, & invicem connexæ: quare cum præfatto excommunicato adsit necessitas gravis recipiendi Sacramentum poenitentia, in eodem genere datur impossibilitas omittendi confessionem. Ex qua necessitate, & impossibilitate fit, quod quamvis ille excommunicatus sequatur opinionem probabilem circa valorem Sacramenti, non tamen sequitur illam relicta tutiori: non enim dicitur relinquere tutiorem, qui hbet impossibilitatem illam sequendi; sicut non dicitur relinquere cursum, qui obstrictos vinculis habet pedes. Præter rationem, quæ defumitur ex favore quo Ecclesia favet urgentissimæ necessitati in ordine ad recipienda Sacramenta. De quo dixi in loco cit.

Sanct. 56. Eiusdem generis est casus, quem proponit P. Thomas Sanchez, lib. 2. de Matrimon. loco supra citato. Afferit enim esse parum probabilem opinionem eorum, qui dicunt, quando contracto Matrimonio vnus coniux advertit impedimentum dirimēs, posse (obtentâ dispensatione) revalidari Matrimonium, quamvis alter coniux sit inscius impedimenti. Et tamen asserit, illud re ipsa posse revalidari ad normam eius opinionis, scilicet inscio impedimenti altero coniuge, si urgeat gravissima necessitas, qualis esset, si ante contractum Matrimonium fornicina illicite copulata fuisset cum fratre sui viri, neque inveniri posset modus, quo sine manifestatione proprii delicti posset declarare impedimentum dirimens suo viro, sed esset periculum magni scandali. Ratio autem, quare magna illa necessitas tacendi impedimentum, & impossibilitas illud declarandi faciat, quod possit deduci ad praxim ea opinio parum pro-

babilis, quæ versatur circa valorem & alias est minus tuta, hæc est: Tum quia impossibilitas moralis adeo vrgens efficit, quod non possit eligi ad praxim opinio tutior, atque adeo non verificatur, quod eligitur opinio probabilis circa valorem, relicta tutiori, propter dicta. Tum etiam quia cum Matrimonium sit materia favorabilis ex iure Ecclesiastico, videtur Ecclesia velle in tali impossibilitate morali favere Matrimonio, vt revalidetur eo modo, quo non sequantur scandala adeo gravia. Similis etiam est casus, quem proposui in 3. part. Crif. Theol. loco supra citato.

57. Hinc facile est dissolvere vtramque difficultatem supra propositam. Ad primam distinguenda est maior: nam tenuis probabilitas affert dubium practicum [extra gravissimam necessitatem;] non sic intra illam: quia gravissima necessitas extrahit opinionem à sua tenuitate; & addit probabilitati pondus rationis, vi cuius opinio pro ea necessitate non est tenuiter probabilis, sed potius absolute probabilis.

58. Ad secundam difficultatem solvendam ea regula tradenda est, tunc licitū esse in gravissima necessitate vti opinione alioqui tenuiter probabili, quando ipsa necessitas affert ab intrinseco pondus rationis, vi cuius opinio pro illo casu necessitatis fiat absolute probabilis, vt in casibus supra memoratis.

